

DEMOKRACIJA

Leto V. - Štev. 26

Trst - Gorica 29. junija 1951

Izhaja vsak petek

PO FRANCOSKIH VOLITVAH

Golisti z nepričakovano velikim številom glasov so močan protitež komunistom. - Demokratične svoboščine v rokah številno močnih, toda politično in idejno neenotnih skupin tretje sile

S prilično radovednostjo smo čakali na izid francoskih parlamentarnih volitev.

Pariz je bil v zadnjem času skoz tri in pol meseca središč največje diplomatske borbe v zgodovini človeštva, zato je svet upravičeno čakal na izid volivne borbe, ki naj bi močno odjeknila ne samo v notranjopolitičnem življenju Francije, ampak po vsem demokratičnem svetu.

Razen tega je bil Pariz za nas vedno nekako merilo političnega razpoloženja evropskega zahoda, ker nam je London s svojo ustaljeno dvotirno strankarsko politiko, ne bomo rekli tuj, marveč nekoliko odmaknjen.

Poznavanje z več strani zanimivega izida italijanskih parlamentarnih volitev nas je tudi sililo k napetemu zasledovanju poteka francoskih parlamentarnih volitev: sorodnost obeh povojnih političnih sistemov je takšna, da skoro nismo dvomili v to, da ne bi italijanski politični pravdorek učinkoval na razpoloženje francoskega javnega mnenja.

Dejansko je politično razpoloženje italijanske javnosti nekaj odraz francoskih prilik, v našem primeru so pa italijanske volitve nudile francoskim političnim krogom merilo za presojanje možnih posledic v Franciji zaradi komunističnega uspeha v Italiji. Nepričakovani porast komunističnih glasov v Italiji v primerjavi z izidom parlamentarnih volitev v Italiji leta 1948 je prav gotovo bodrilno učinkoval na francoske komunistične mase. Italijanski uspeh ni sicer pripomogel k sličnemu porastu francoskih komunističnih glasov, vendar jih je obvaroval močnejšega padca.

Francoska KP je doživljala v zadnjih dveh letih hudo krizo: nespretna politika njenih prvakov, nejasni pojmi njenih organizatorjev in končno disidentski pojavi so močno omajali strnjeno borbenost francoskega komunizma. Po zaslugi italijanske KP je francoski komunizem zabeležil izgubo samo pol milijona glasov, oddanih verjetno za razne neodvisne levčarske kandidate. Kljub izgubi pol milijona glasov pa ostane KP s svojimi petimi milijoni glasov najmočnejša francoska in morda tudi najkompleksnejša evropska stranka!

Francoske parlamentarne volitve so samo potrdile sum, ki je nastal po zaključku italijanskih parlamentarnih volitev: evropski komunizem ni bil v teku zadnjih treh let st! Ogromna ameriška prizadevanja, da bi s

širokopotezno gospodarsko pomočjo dvignila življenjsko raven zahodnih evropskih držav in jih s tem usposobila za uspešen boj proti komunizmu, so se izkazala kot nezadostna.

Istočasno pa so francoske parlamentarne volitve nakazale še drug nevaren razvoj na desno kot posledico in protitež komunističnega kljubovanja. Razvoj je bil po upravnih volitvah v Italiji dokaj jasno načrtan, v Franciji pa nedvomno potrjen.

Marsikoga je osupnil novofašistični dvig v Italiji. Nevarnost ni

sicer takojšnja, vendar demokratična svetovna javnost je ne sme kar tako prezreti! Navesti je treba, da je novofašistična stranka dobila izredno veliko število pristašev prav v obmejnih vzhodnih italijanskih pokrajinah, verjetno po zaslugi številnih priseljenih beguncev.

Vendar ne moremo nikakor spravljati v neposredno zvezo novofašističnega pojava v Italiji z uspehom golistov v Franciji! Zveza je podana le posredno, ker bo golistem prav gotovo — v skladu z vzročnostjo med italijanskim in

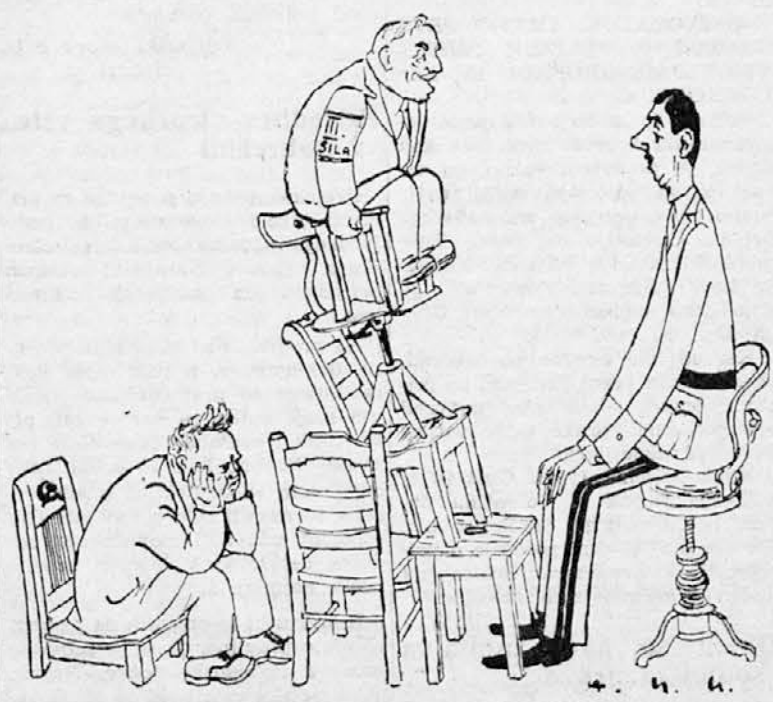
francoskim političnim svetom — bistveno pripomogel k velikemu porastu kalijanske desnice, da ne rečemo naravnost fašizma, pri prihodnjih parlamentarnih volitvah.

De Gaulle s svojimi štirimi milijoni glasov ni v ničemer pripomogel k razbistriju francoskega notranjopolitičnega življenja, morda je prav v njegovem uspehu podana nujnost skorajšnjega razpisa novih parlamentarnih volitev. Francozi so si z De Gaullem na jasnem edinole v naslednjem: vedo, da morejo računati z novo politično nedemokratično silo, ki bo edina mogla zaveziti morebitne pustolovske namere francoskih komunistov. Da to ne obeta Francozom mirnega spanja, je razumljivo...

Thorezov komunizem in De Gaullovo napoleonstvo bosta skratka trd oreh za francosko tako imenovano »tretjo silo«. »Tretja sila« je dobila res veliko število glasov, vendar pa ne predstavlja nobene enotne politične sile, ker je le nekaj skupek demokratičnih strank, od socialistov preko radikalov, demokristjanov in neodvisnih desničarjev, ki je enoten le v odločni volji, da brani pridobitve francoskega naroda, kar ni malo, ki pa doslej ni pokazal prevelike sposobnosti, da uspešno in demokratično vlada.

Novi francoski volivni zakon, ki ga je izdelala in uveljavila vlada »tretje sile«, prav tako kot novi italijanski volivni zakon, ki demokratičnemu proporcionalnemu sistemu predpostavlja večinski nedemokratični sistem dodeljevanja parlamentarnih mest, ni pomirljiv dokaz demokratične življenjskosti francoske »tretje sile«.

— j.

POLOŽAJ »TRETJE SILE« V FRANCJI

Sovjetski predlog za mir

Na predvečer obletnice vojne na Koreji je sovjetski predstavnik O. Z.N. Malik nepričakovano po radiu sprožil željo Sovjetske zveze, da bi prišlo do premirja na Koreji.

Predlog sam je obelodan v znano komunistično propagandno obliko. Napada vodilne kroge Združenih držav, Velike Britanije in Francije, napada politiko skupne varnosti svobodnega sveta in končno napada namestnike zunanjih ministrov, ki v Parizu niso dovolili, da govore tudi o atlantski obrambni pogodbi.

Malik še vedno trdi, da so Južni Korejci skupno z Amerikanci in

drugimi združenimi narodi krivi za napad na Korejo, da so Sovjeti za mir, da pa so proti miru Američani, ki so se polastili tudi Formoze, Malik vključuje razpravi senatnega odbora, vključuje odklopicu gen. Mac Arthurja, vključuje vsem uradnim izjavam trdi, da Američani skušajo razširiti vojno na Daljnem vzhodu. Trditve je tipično komunistična: obtožuje nasprotnika za ono, kar sam dela!

Malik nato hvali miroljubnost, Sovjetske zveze in končno predlaga premirje z obojestranskim umikom čet ob 38. vzporedniku in konferenco vseh držav, ki se bore na Koreji.

Prvi vtis predloga je globoko nezaupeanje; če so Sovjeti v resnici za mirno rešitev, so imeli leto dni več kot preveč prilik, da to željo uresničijo. Sovjeti so pravkar izgubili v Parizu propagandni oder in za svetovno javnost sedaj iščejo drugega.

Na bojišču so komunistične sile v težavnem položaju. Z ogromnimi izgubami se morajo postopoma korak za korakom umikati vedno bolj proti severu. Če pride do premirja pod predloženim pogojem, se morajo umakniti le sile Združenih narodov.

Sovjetska zveza se je dosedaj uradno vedno odrekala vsakemu vstopu ali vmešavanju v korejski spor. Prav tako Kitajci, ki so svojo četo na Koreji pristevali med »sposrovoljevalci«.

Vse do sedaj so tako imenovani rdeči miroljubi zahtevali konferenco Sovjetske zveze, komunistične Kitajske, Združenih držav in Velike Britanije, umik tujih sil s Koreje, rešitev vprašanja Formoze in končno sprejem komunistične Kitajske med Združene narode. Novi predlog vseh teh pogojev več ne postavlja.

Sovjetskemu predlogu se je pridružila tudi komunistična Kitajska.

Združeni narodi žele omejiti in končati spor na Koreji in uresničiti načela OZN na miren način. Zaradi nezaupanja v podvig sovjetske diplomacije bodo previdno pristopili k temu mirnemu predlogu. Trygve Lie je po radiu že pozval k pogajanju za premirje. Enteham, predsednik Spravnega odbora OZN je na poti, da se sestane z Malikom.

V kratkem bomo videli, kaj je na stvari. Pravi smisel ni v besedah predloga, temveč v tem, kaj namestniki Sovjetske zveze storijo.

»Daily Telegraph« piše glede tega med drugim:

»Ko so napadalcii mislili, da bodo mogli zmagati, niso slišali naših mirovni predlogov. Če pa jih sedaj sami predlagajo, moremo videti v tem ali poskus, da pridobijo na času, in se medtem pripravijo na novo ofenzivo, ali pa je Sovjetska zveza iskrena v svoji želji, da zaključijo vojno na Koreji.«

To bi pomenilo, da sta Moskva in Peking zaradi izgub obupala nad nadaljevanjem vojne na Koreji, kar pa bi zaradi izgube najboljših kitajskih rdečih vojakov spet pomenilo, da je napadalec na Koreji vojno izgubil.

Ostane pa seveda močan sum v iskrenost sovjetskega predloga, ki mu svet brez dokazov, po vseh izkušnjah, ne more kar tako verjeti.

Dostojnost in zakonitost

Tržaški velesejem je privabil v Trst mnogo tujih gostov, razstavljalec in obiskovalce. Ze prvega dne so bili med gosti tudi uradni predstavniki tujih držav, med njimi avstrijski minister za gospodarske zadeve, drugi visoki avstrijski vladni in gospodarski funkcionarji, gospodarski francoski uradni predstavnik, grški veleposlanik v Rimu in slednjič tudi italijanski poštni minister Spataro.

Vsi so se ponašali v našem mestu kot to pristaja gostom iz tujine. Prisostvovali so slovesni otvoritvi velesejma, brigali so se za paviljone svojih držav in stavili so se občinstvu na razpolago, ki se je zanimalo za trgovinske zveze med Trstom in njihovimi državami.

Edinole italijanski poštni minister Spataro je med vsemi, sicer nam dragimi gosti delal neprijetno izjemo.

Pustimo na stran malo čudno razliko, ki so jo že pri sprejemu med njim in med ostalimi gosti dele krajevne civilne oblasti, predvsem predsednik cone in tržaški župan.

To je navsezadnje stvar okusa in vzgoje. Ni pa več stvar okusa, če si je g. minister italijanske republike lastil pravico, da obišče in pregleda nekako uradno, našo glavno pošto in da pred predstavnikom ZVU, pred glavnim ravnateljem pošte in pred drugim uradnikom drž. govora, ki presega daleč, kar je gostu na Svobodnem tržaškem ozemlju dovoljeno.

Naši javnosti!

Aktivisti Vidalijeve komunistične partije trkajo na vrata naših domov in zbirajo na posebnih polah podpise vseh onih, ki »zahtevajo od Organizacije združenih narodov takojšnje uveljavljanje mirovne pogodbe z Italijo«.

Ob tej komunistični akciji, s katero so Vidalijevci dejansko pričeli svojo volivno kampanjo, ugotavljamo:

- 1.) Ko je Slovenski akcijski odbor za ohranitev Svobodnega tržaškega ozemlja lani predlagal našim podeželskim občinskim odborom, naj bi se izrekli za brezpogojno uveljavljanje določb mirovne pogodbe, so vidalijevski komunistični občinski svetovalci njegov predlog najprej navdušeno sprejeli, a so kasneje »po višjem ukazu« svoj pristanek odrekli;
- 2.) Komunistična partija Italije, s katero so vidalijevci najožje povezani, je zagovarjala in zagovarja priključitev Trsta k Italiji. Njen odgovorni prvak senator Pajetta je celo odkrito izjavil: »Uveljavljanje mirovne pogodbe ne bi uničilo upanja za priključitev Svobodnega ozemlja, temveč bi nasprotno bilo celo pogoj za uresničenje tega upanja. Na teh osnovah, ki veljajo še danes, so potem Vidalijevci zgradili svojo teorijo »boljše rešitve«, ki je še vedno niso preklicali;
- 3.) Ko je bilo v tržaškem občinskem svetu na dnevnem redu glosovanje o iredentistični italijanski resoluciji, ki je zahtevala povratek Trsta pod Italijo, so se vidalijevski občinski svetovalci glasovanja vzdržali, s čimer so prave branitelje Svobodnega tržaškega ozemlja občutno oslabil;
- 4.) Togliatti in Vidali sta do danes že nešteto izjavila, da sta proti priključitvi Trsta k Jugoslaviji, toda še nikdar nista izjavila, da sta proti priključitvi Trsta k Italiji, čeprav bi bila za iskrenost njunega odnosa do Svobodnega tržaškega ozemlja taka izjava nujno potrebna;
- 5.) Vidalijevci zahtevajo celo v svojem najnovejšem pozivu, naj se podpisniki izrečejo samo za »uveljavljanje mirovne pogodbe z Italijo« in se preračunano izogibljejo izrecni zahtevi po ohranitvi Svobodnega tržaškega ozemlja.

Že teh nekaj dejstev jemlje Vidalijevcem vsako legitimacijo, da bi se postavljali v vlogo nesebičnih in iskrenih braniteljev Svobodnega tržaškega ozemlja. Dejanja glejmo, ne besed!

Vidalijevska akcija za zbiranje podpisov je izključno volivno propagandna poteza, za katero ni niti najmanjše iskrenosti. Zato pozivamo vse Slovence, ki hočejo dobro sebi in svojemu narodu, naj vidalijevskim aktivistom enostavno pokažejo vrata!

Trst, 25. junija 1951.

GLAVNI VOLIVNI ODBOR
SLOVENSKE NARODNE LISTE

Orožje za Jugoslavijo

Po sporazumu, ki so ga sklenile zahodne sile dne 14. junija v Londonu, bodo dobavile Jugoslaviji za 200 milijonov dolarjev vojnega materiala. Od tega zneska bodo dele Zdržene države 65 odst., Velika Britanija 23 in Francija 12 odst.

Zahodne sile so se torej solidarno odločile v odnosu do Jugoslavije za realistično politiko. Pustile so ob strani vse pomisleke, ki zadevajo gospodarsko solidnost, finančno zmogljivost in policijsko-diktatorski značaj Titovega režima ter so brez razlik skupno zadržale na pot, na kateri bodo samo bodročnost in doseženi morebitni skrajni smotri lahko nekega dne opravičilo za to ravnanje, ki je v tako očitnem nasprotju z zahodno idejo, no opredeljenostjo.

V ostalem se pa tej potezi ne smemo čuditi. Narekovala jo je sila. V zunanji politiki vlada že od nekdaj samo smisel za realnost. Posebno majhni narodi, med katere spadajo pač tudi Jugoslavlani, so to že ponovno občutili na lastni koži in sedaj imajo pred seboj zopet primer, ki jim jasno kaže, s

kakšnimi okoliščinami morajo računati.

Zanimivo pa je, da je prošil in dobil vojaško pomoč tisti Tito, ki je še pred par meseci svedano izjavljal, da bo sprejel pomoč v svoji rozi samo v skrajni sili. Danes je njegov položaj, vsaj v kolikor sodi svetovno javno mnenje, manj nevaren kakor pred šestimi meseci ali pacelo pred letom dni. Vklju temu pa vidimo, da se je vsaj na zunanji ugodnejšemu položaju sam odločil za potezo, ki jo je tako obsojal. Diktatorske obljube in izjave so presneto kratkotrajne in muhaste, posebno če se zamaje lastni stolček!

Budimpeštanski proces

V zvezi s sedanjim budimpeštanskim procesom je ameriško zunanje ministrstvo izjavilo, da se je v procesu proti nadškofu Josefu Groszu in drugim osmim madžarskim državljanom, ki so ga sedaj uprizarili na Madžarskem, komunistična vlada ponovno zatekla k svojim priljubljenim in dobro znanim načinom preganjanja in obtožb. Obtožence so obtožili, kot je to že v navadi, zarote in kršitve valutarnih predpisov v običajnem prizadevanju, da vpletajo v stvar tudi ameriško poslanstvo v Budimpešti. Madžarska tajna policija pa je imela zopet lepo priložnost, da izsili od žrtve »občilajna priznanja«. Na tem procesu nastopajo vedno isti komunistični slugi: Vilmos Oli ti kot sodnik in Gyula Alapi kot tožilec. Njuna imena in obraza sta postala zaradi njihove običajne zveze pri takšnih prisilnih procesih simbol izpričenosti madžarskih komunističnih sodišč.

»Dokler velike napadalne sile ne bodo nehale ogrožati svojih sosedov, mora biti svobodni svet dovolj močan, da bo lahko odbil napad. Narodi po vsem svetu žele mir. Mir pa je mogoče doseči in ga bomo lahko dosegli samo tedaj, ko bodo narodi spoznali, da morajo živeti med seboj v dobrem sosedstvu in se medsebojno spoštovati.«

John R. Steelman,
pomočnik preds. Trumanove

(Nadalj. na 3. str., 6. stolpec)

Vesti s Tržaškega NEPOŠTENOST

Ko smo načeli vprašanje, kakšno stališče zavzemajo slovenske politične skupine v Trstu oziroma skupine, v katerih so zaenkrat še tudi organizirani tržaški Slovenci, v za nas življenjskem vprašanju STO-ja nas je vodila želja, da odprmo s tem diskusijo za resne ljudi, ki se zavedajo ali ki bi se vsaj morali zavedati, da je to vprašanje za nas tržaške Slovence preserno, da bo kdo z njim smel po časopisih uganjati burke.

Menili smo tudi, da je prišel čas, da stopi že enkrat naša tržaška slovenska žurnalistika na raven, ki odgovarja višini naše kulture in našega duha. Zmotili smo se. Zadržali smo se. Dela nam dokazuje zopet enkrat, da kominformisti z našo kulturo in z našim duhom nimajo nič skupnega. Nam je prav. Prepričani smo namreč, da bo prej ali slej spoznal sleherni tržaški Slovenec, da za njega v taki družbi ni mesta. Pomeni, da ponižuje samega sebe, kdor se druži z neumnimi ljudmi.

Na naše jasne in neizpodbitne ugotovitve, s katerimi smo dokazali, da nas hočejo naši kominformisti, pod komando italijanske komunistične partije in pod vrhovnim vodstvom svojega moskovskega gospodarja, speljati po vijugasti in zahrbitni poti v Italijo. »Delo« ne zna odgovoriti ničesar. Noče povedati, kaj zasleduje kominformistično vodstvo s svojimi programskimi cilji, da bo zahtevalo po imenovanju guvernerja za Svobodno tržaško ozemlje »boljšoj rešitve« ali pa plebscit. Razumemo. Iz Moskve so preko Rima dobili ukaz molčati. Ne čudi nas, da izvršujejo italijanski kominformisti slepo tudi to povelje. Ustrezno očividno njihovim željam, da se enkrat združijo tudi ozemeljsko s svojimi italijanskimi partijskimi prijatelji. Ne moremo pa nikakor razumeti, zakaj drvi

slepo za njimi tudi slovenski kominformistični voditelji!

Namesto odgovora na naše ponovljene upravičene pozive, naj pojasnijo naši slovenski javnosti, kaj kujejo proti našim življenjskim slovenskim koristim na STO-ju, od govarjanja z izlivi svoje »izgrajene« kulture. Izrazi za svoje politične nasprotnike, kot n. pr. brezposojno hlapecanje tujemu gospodarju, plačani dirkači, laži, klečeplazenje, prevare, sleparije, izsiljevanje, ustrahovanje in teror itd. itd., kar frčijo po stolpcih slovenskega glasila komunistične partije STO-ja. Da ne bi iskreno obžalovali, da človek slovenskega jezika in krvi javno pokazuje tako nizko stopnjo svoje izobrazbe, bi se ob čitanju »Delo« prisrčno zabavali.

Da pa ne bo očitano, da nismo do kraja pojasnili — ne njim — temveč naši slovenski javnosti stališča treh demokratičnih slovenskih skupin glede tržaškega vprašanja, naj odgovorimo na dve natolcevanji.

Vse tri politične skupine so se posamezno vedno, t. j. že takoj po ratifikaciji mirovne pogodbe z Italijo odločno borile za obstoj in za ohranitev STO-ja. Pred podlrgim letom so svoje sile v tej borbi združile, namreč takrat, ko sta obe domači komunistični stranki iz d. l. i. STO, vsaka na svoj način.

Dr. Agneletto je vstal v mestnem svetu proti demagogiji kominformistov, ki so izveleli na dan zahtevo po odhodu tujih čet na našem ozemlju ne glede na določbe mirovne pogodbe, ki vsebujejo jasna določila, kdo ima pravico zahtevati odhod tujih čet in kdaj. Ta pravica pripada guvernerju tri mesece po nastopu njegovega položaja, ne pa kominformistom in »Delu«.

Naše kominformiste take malen-

kosti očitno ne motijo zelo. Kdor steza svoje prste po zvezdah na nočnem nebu, namreč kdor si domišlja, da bo podjarmil nič manj kot ves svet, vendar ne bo izgubljal časa s preučevanjem neke pisane mednarodne pogodbe!

Zato nas ne čudi, da so izmislili še novo nepoštenost. Začeli so na podeželju nekako podpisno akcijo za uveljavitev mirovne pogodbe. Seveda pri tem skrbno zamašujejo, da nas hočejo po imenovanju guvernerja speljati v Italijo. Ne samo to! Na poglavju podpisnih pol navajajo načela, ki jih vsebuje glavni statut STO-ja, med drugim: temeljne človečanske pravice, demokratične svoboščine, neodvisnost sodstva itd. S tem hočejo povedati, da se borijo seveda tudi oni za ta brez dvoma vzvišena načela.

Kako pa vendar to? Kaj naši kominformisti niso več marksisti-leninisti? Kaj ne zasledujejo več diktature proletariata, kar je le poplašani izraz za krvavo in neusmiljeno diktaturo njihove partije? Kaj jih Lenin ni učil, da za nasprotne partije ne obstajajo niti človečanske dostojanstvo, niti demokracija, kaj šele svoboščine? Kaj jih ni učil, da mora sodstvo služiti izključno samo partijskim koristim namreč za likvidiranje vseh partijskih nasprotnikov, katere javno in tajna policija pušča še žive? Od kod naenkrat zahteva po teh vzvišenih načelih, za katere so se borili in umirali najboljši duhovi svobodnega sveta?

Zato pa opozarjamo vse tržaške Slovence, da kominformistične aktiviste — kar je samo lep izraz za dejanskega moskovskega nameščenca — ki bi se prikazali s polami najprej vprašajo, kaj je z »boljšoj rešitvijo« in s »plebscitom«. Morda bo pa bolje, da jim takoj pokžete vrata: so sleparji.

nimi od centrale v Zenevi, sedaj pa deloma tudi teh potnih listov ne izdajajo več, deloma pa ne dobiš več vizuma na ta potni list.

Nekateri begunci so si pomagali s tem, da so prosili na kvesturi za »Certificato d'Identità per Apolidi«, ki ga izdaja Rim, vendar je Rim sporočil, da izdaja ta dokument samo nečlanom IRO-a, češ, da je svojim članom dolžna dati potne liste IRO. Mnogo bi se lahko pisalo o tem, kako pošiljajo vsi ti uradi prošilce drug k drugemu in jih odpravljajo s prijaznimi ali neprijaznimi besedami.

Prav v zadnjih dneh je angleški radio BBC v svoji oddaji za Čehoslovake poudarjal, da se pozna svoboda dežele po tem, kako svobodno njeni državljani lahko potujejo, in izjavljali, da dobi v Angliji poseben potni list vsakdo, ki tam biva. Tu pa živimo na ozemlju, ki je pod zaščito prvoboriteljske demokracije, pa ni poskrbljeno zato, da bi izdajali take potne dokumente in so se celo v posebno slabšem položaju tisti, ki jih ščiti Organizacija združenih narodov, IRO.

Kdor tu biva, kdor tu dela, naj se mu tudi omogoči, da gre lahko na oddih ali na zdravljenje ali po drugih opravkih s STO-ja! Svoboda gibanja je ena od osnovnih človečanskih svobod in zato pozivamo vse prizadete urade in ustanove, predvsem pa Zavezniško vojaško upravo, katere dolžnost je, da bdi nad pravicami tukajšnjih prebivalcev, da se napravi konec temu nezdržnemu, nečlovekoljubnemu in pravno nemogočemu stanju. Prepričani smo, da bo ZVU našla možnost, da reši to pereče vprašanje in začne sama izdajati LTD, predvsem pa da posreduje pri tukajšnji italijanski misliji, da bo spet izdajala vizum na potni list »Mednarodnega rdečega križa« tudi od IRO-a zaščitenim osebom.

Otvoritev trž. velesejma

V soboto dne 23. junija popoldne je bila svečana otvoritev tržaškega velesejma.

Po govoru, ki ga je imel predsednik tržaškega velesejma inž. Sospisio in v katerem je podčrtal zemljepisno pomembnost tržaške luke kot posrednika za trgovino med tržaškimi zaledjem in prekomorskimi deželami, je spregovoril tržaški vojaški guverner gen. T. W. Winterton.

Gen. Winterton je v angleščini pozdravil navzoče goste ter italijanskega poštnega ministra Spataro in avstrijskega trgovinskega ministra Heindla. Nato je prikazal pomen tržaškega velesejma za razvoj tržaškega gospodarstva, pri čemer je poudaril, da je tržaška loka v zadnjih dveh letih dosegla dolejši nezadovoljstvo razvoju raven, kar je treba smatrati kot najboljši

znak za napredek Trsta in njegove okolice. Gen. Winterton je nato proglašil, da je velesejem otvorjen.

Povabljeni so si nato ogledali razstavne prostore, v katerih je še mrgolelo delavcev, ki so hiteli z zadnjimi deli.

Posebne pozornosti tujih gostov in povablencev so bili deležni pregledni razstavni prostori Avstrije, Grčije in Jugoslavije. Posebno jugoslovanski razstavni prostor izstopa s svojo smotno razdelitvijo in opremo.

Velesejem je odprt vsak dan do 7. julija.

Koloradski hrošč je tudi pri nas!

Pred časom smo opozorili poljedelce področja, da morajo biti budni pred morebitnim pojavom koloradskega hrošča, ker je že prav blizu. Pretekli tork in sredo pa so prejeli pristojni kmetijski organi obvestila s strani kmetovalcev, da so našli ognjišča koloradskega hrošča!

KMETOVALCI! IMAMO PRVE OKUŽBE V VELIKEM REPNU, VIZOVLAH, GROPAZI IN KOLONKOVU!

Poljedelci, da bo borba proti koloradskemu hrošču imela res kak uspeh, je predvsem važno, da vsi tisti, ki ga zasledijo, takoj javijo vsako novo ognjišče koloradskega hrošča. Obvestijo naj takoj Fito-patološki zavod v ulici Sv. Nikolaja št. 7-III., tel. 23994 ali pa Kmetijsko nadzornišvo v ul. Ghega št. 6-I., tel. 86-73.

Ker so bile okužbe po koloradskem hrošču takoj javljene, so pristojni organi lahko takoj podvzeli vse potrebne korake glede zatiranja tega škodljivca!

Kmetovalcema Ivanu Guštinu iz Velikega Repna in Valentinu Zuzeku iz Vizovelj gre javna zahvala, ker sta med prvimi poročala o prisotnosti koloradskega hrošča na njihovih krompirjevih nasadih.

Obeta se nam zanimiva sodna razprava

Dne 21. junija je odpadla na tržaškem sodišču zanimiva sodna razprava zaradi odsotnosti 1 tožitelja i toženca.

Tožitelj je sam glavni tajnik tržaške kominformistične partije Vittorio Vidali, ki toži bivšega sodruga Ferruccio Pandullo, ker je po izstopu iz KP napisal v desničarskem tedniku:

da je bil Vidali od 1. 1928 vohun fašistične tajne policije OVRA;

da je postal 1. 1939 agent GESTA-PO-a;

da je prešel 1. 1942 k angleškemu »Intelligence Service«;

da je svojo voljo s silo vsiljeval svojim sodelavcem;

da se je na stroške tržaškega proletariata iznebil svoje žene in sina, ki ju je poslal nazaj v Ameriko.

Ker je odpotoval tožitelj Vidali po bolj važnih opravkih v Budimpešto in ker je toženec Pandullo obolel, je sodišče preložilo razpravo na 22. julij.

Šolske razstave

Zaradi pomanjkanja prostora objavimo poročilo o šolskih razstavah prihodnjic.

Nabrežina Izlet na Koroško

Slovenska demokratska zveza v Nabrežini priredi dne 29. in 30. julija dvodnevni izlet na Koroško.

Potovali bomo z udobnim avtobusom čez Videm in Trbiž v Beljak, k Vrbskemu jezeru, kjer bo kosilo, nato skozi Rožno dolino, Rož, Sv. Jakob in Borovlje v Celovec, kjer bo večerja in prenočišče. Drugi dan bomo obiskali Gospo sveto, si ogledali Celovec in se bomo nato odpeljali na 1.500 m visoko goro »Kanzel«, kjer bo kosilo. Nato si ogledamo še Beljak in se vrnemo čez Trbiž domov.

Stroški za ta izlet še niso natančno določeni, vendar se lahko računa za vožnjo, potni list, prehrano in prenočišče približno 5.500 lir za osebo. Kdor ima svoj potni list ali kdor potuje s svojim sredstvom, se mu bodo stroški temu primerno znižali.

Prijave sprejemajo najkasneje do 1. julija t. l. zaupniki naše organizacije po vseh vaseh, člani odbora v Nabrežini, kakor tudi v trgovini Terbon.

Morebitni izletniki iz Trsta ali okolice se lahko javijo pri tajništvu Slovenske demokratske zveze v Trstu, ul. Machiavelli 22-II., kjer dobé potrebna pojasnila.

Izletniški odsek SDZ Nabrežina

Prireditve otroškega vrtca v Nabrežini

Preteklo nedeljo popoldne so priredili otroci slovenskega in italijanskega oddelka občinskega otroškega vrtca v Nabrežini skupno prireditve za zaključek šolskega leta.

Na programu so bile razne pesmi, deklamacije, a tudi mala igra. Otroci so prav srčkano podali vse svoje točke, za kar so želi pri številnih poslušalcih prav obilo pohval. Posebno lepo so podali igrico: pesem »Sem deklica mlada vesela« so morali celo ponavljati. Gosposodi učiteljici slovenskega oddelka čestitamo k lepemu uspehu naših najmlajših.

H koncu bi le omenili, da se nam ni zdelo pravilno, da se je program začel z italijansko točko. Največ otrok je slovenskih, ki so sodelovali z največ točkami, a tudi poslušalci so bili v veliki večini Slovenci, zato mislimo, da bi bilo pravilneje, ko bi prireditve otvorili slovenski otroci.

Udeleženeec

Prebenek - Dolina

Dopisnika iz Prebenega - Doline prosimo oprostjenja, ker je izredno zanimiv dopis izostal zaradi tehničnih ovir! Priobčimo ga prihodnjic.

Mizarji kmetovalci podjetniki!

Deske smrekove, macesne in tridih lesov, trame in parkete nudi najugodnejše

CALEA

TEL. 90441 TRST

Viale Sonnino, 24

Od srede do srede

20. JUNIJA: Zaradi prekinitve pogajanj z Anglijo je Perzijska sklenila, da takoj prevzame vse naprave angloperzijske petrolejske družbe. — Sovjeti so zopet odklonilno odgovorili na predlog treh zahodnih veleisl za sklicanje konference štirih in priporočajo, naj se razgovori v Parizu nadaljujejo. — Tudi Jugoslavija ne bo izvažala strateških proizvodov na Kitajsko.

21. JUNIJA: Po 74 brezplodnih sejah, ki so začele 5. marca, je konference štirih namestnikov v Parizu zaključena zaradi novega sovjetskega odklonilnega odgovora glede takojšnjega sklicanja konference štirih zunanjih ministrov v Washingtonu. Kljub temu so tri zahodna odposlanstva izrazila mnenje, da bo SZ po diplomatski poti čimprej pristala na sklicanje washingtonske konference. — Vojni ministri britanske imperialne skupnosti obravnavajo položaj na Srednjem vzhodu; udeležbe na konferenci so se vzdržali Indija, Pakistan in Ceylon. — Perzijska vlada je dobila parlamentarno zaupnico glede vse njene dosedanje politike pri podržavljenju petrolejskih vrelcev in razgovorih z Anglijo.

22. JUNIJA: General De Gaulle zahteva predsedstvo francoske vlade; demokratični krogi so pa mnenja, da bo vprav golistična nevarnost še bolj strnila štiri stranke sedanje vladne koalicije, to je socialiste, radikale, demokristjane in zmerne desničarje. — Zedinjene ameriške države obtožujejo Sovjete temnih namenov v Perziji. — Ob razhajanju delegatov neuspele pariske konference izjavljajo zahodni politični krogi, da ostane ponudba za washingtonsko konferenco štirih še vedno v veljavi. — Italijanska vlada pripravila sindikalni zakon, ki bo omejil pravico do stavke. — Mirovna pogodba z Japonsko bo podpisana verjetno že v avgustu. — Anglija se odreka vsakršni vojaški pustolovščini v zvezi z dogodki v Perziji. — Na Koreji so v teku samo borbe izvidnic in letalski spopadi.

23. JUNIJA: Sovjetski zastopnik pri OZN Malik predlaga premirje na Koreji ob 38. vzporedniku. — Londonski list »Times« napada laburiste, katerim očita velike politične napake v zvezi s sedanjim položajem na Srednjem vzhodu. — Papež Pij XII. je v odgovoru na nastopni govor novega angleškega poslanika W. Roberta poudaril, da predpostavlja svoboda skupnost pravic in dolžnosti. — Na Madžarskem je v teku zanimiv proces, v katerem najbiški katoliški cerkveni dostojanstveniki priznavajo vse obtožbe vohunstva v korist Vatikana in Zahoda.

24. JUNIJA: Ameriško zunanje ministrstvo izjavlja na predlog Malika za sklenitev premirja na Koreji, da so sile OZN pripravljene, pogajati se, če gre za poštene predloge. — Kapetani tankovskih ladij morajo v Perziji na prevzemniških podpisati, da sprejemajo petrolej, ki je last perzijskega naroda. — Na mednarodni nogometni tekmi v Beogradu je Jugoslavija premagala Švice s 7:3. — Ameriška vlada obsoja budimpeštanski proces, češ, da gre za dokončno uničenje vsake sledi svobode na Madžarskem. —

25. JUNIJA: Poveljniki angleških petrolejskih ladij se branijo podpisovati prevzemna potrdila perzijske državne petrolejske družbe. — Perzijska vlada grozi, da bo postavila voditelja bivše angloperzijske petrolejske družbe pred sodišče kot saboterja. — Angleški zunanji minister Morrison je ponovno poudaril, da bodo mogli razpravljati na konferenci štirih tudi o atlantski zvezi. — Predsednik Truman odgovarja na sovjetske predloge o premirju na Koreji, da so ZDA pripravljene na pogajanja, če bo podano jamstvo za dejanski mir; pri tem je Truman svaril Sovjete pred novim napadom, ker se bodo le zapletli v vojno, v kateri ne bodo mogli zmagati.

26. JUNIJA: Ameriški zunanji minister Acheson trdi, da je napadno smatrati, da bi Sovjeti kar naenkrat spremenili svojo politiko glede Koreje. — Budimpeštanski nadškof Grosz, za katerega zahteva obtožba smrtno kazen, se »klesa svojih zločinov« in prosi, naj do določa obtožnic še novo točko, in sicer njegovo zvestobo do madžarske monarhije! — Ameriški guverner v Zahodni Nemčiji Mac Cloy javlja, da bo Zahodna Nemčija sodelovala pri obrambi Evrope.

Kmetovalci na Tržaškem!

Obveščamo vse kmetovalce, ki jih je prizadela toča, da bo oddelek za kmetijstvo ZVU podprl posamezne prošnje za znižanje davkov zaradi nastale škode. Prošnje je treba vložiti pri višjemu finančnemu nadzorništvu v Trstu (»Sovraintendenza di Finanze«).

Pravna zaščita IRO-a in svoboda gibanja v Trstu

V Trstu je zavladalo v zadnjem času veliko razburjenje med ljudmi, ki živijo v Trstu že dalj ali manj časa kot politični begunci in ki uživajo kot taki pravno in politično zaščito Mednarodne organizacije za begunce (IRO). Mislija italijanske republike v Trstu je namreč ustavila dajanje vizuma na potne liste Mednarodnega rdečega križa za potovanje v Italijo in preko Italije ter nazaj. Mislija zahteva drug potni list, odnosno da vizum na potni list Rdečega križa samo, če se prošile odpoje pravni in politični zaščiti IRO-a oziroma članstvu pri navedeni mednarodni organizaciji.

Nastal je na ta način nevzdržni položaj, da je tako imenovana pravna in politična zaščita »zaščitenim« samo v škodo, namesto da bi jim koristila. IRO so ustanovili zato, da bi politične begunce izza železne zavese ščitila oziroma jim pomagala najti novo domovino; in begunci so zdaj prisiljeni, da morajo izstopiti iz te organizacije, če hočejo dobiti veljaven dokument za potovanje. Mnogo od teh beguncev iz raznih razlogov še ni moglo emigrirati in zdaj naj se odpovedo možnosti emigracije, če hočejo potovati iz Trsta, mnogo jih sploh ne more emigrirati; oboji zato, ker jih razne izselitvene komisije ne sprejmejo, češ, da pripadajo raz-

Gospodinje, velika prilika!

Ako postanete ob priliki trž. velesejma od 24. VI. do 8. VII. 1951 naše odjemalke in se vključite v veliko

družino LIQUIGAS

boste deležne, razen prve brezplačne

RADIOMARELLI FIDO 120

ki bo 16. julija t. l. ob 18. uri na našem sedežu v prisotnosti organov finance.

Pojasnila dobite: na velesejmu

v paviljonu »A« Stand LIQUIGAS

ali na našem sedežu v U. L. M. D'AZEGLIO 12 kakor tudi pri vseh naših zastopnikih na Tržaškem ozemlju.

Diktatura formularjev

Predstavnik in voditelj švicarskih sindikatov proti socializaciji

V času, ko doživlja velik del človeštva svoja trpka izkustva s podražljivimi gospodarstvi, ni nič čudnega, ako iščejo naprednejši in samostojni delavski voditelji novo pota, ki naj upoštevajo razočaranja, kakršna je prineslo ljudem ureditve mnogih toliko obetajočih socialnih, posebno marksističnih idej. Stremiljenja, ki bodo v bodočnosti prevladala pri iskanju boljše ureditve človeške družbe, se bodo bistveno razlikovala od onih, ki so skoro suvereno vladala na tem področju pred drugo svetovno vojno. Tudi članek, ki ga prinašamo našim čitateljem v informacijo, je posvečen takemu iskanju, in ker ga je napisal izkušen delavski voditelj, je še posebno telen in zanimiv.

Znani švicarski sindikalist Vital Gabrowski postavlja najprej naslednje vprašanje: »V koliko olajšuje povečani vpliv države na gospodarstvo tvari kulturni vzpon delovnega ljudstva ter pospešuje blagostanje malega človeka, ki povsod tvori večino prebivalstva? Naj povemo takoj, da Vital Gabrowski prihaja glede tega do povsem negativnega odgovora.

»Politični pogoj — pravi Gabrowski — za izvedbo socialističnih programov so bili po vojni v večini evropskih držav nadvse ugodni. Kot nikoli prej je obstajala možnost da bi se dalo delavcem to, kar jim je socializem vedno obljubljal, namreč večje blagostanje in večjo svobodo. Ali v deželah s socialističnimi ali pod vplivom socializma upravljenih vladah opažamo večje blagostanje? Ali tudi ob polnem upoštevanju težav pri obnovi opazimo vsaj kak napredek na poti do povečane blagostanja? Ali opazimo večje razvojne možnosti za delavca? Kar danes predvsem opazimo in spoznavamo s razočaranjem.

In Gabrowski utemeljuje to v poedinostih: »Državna podjetja se izkazala za nosilce izgub in povzročitelje inflacije. V Franciji, ki je v zahodni Evropi nacionalizacijo pritrjala najdlje, je potreba po novih denarnih sredstvih podražljivi in nacionaliziranih gospodar-

skih panog eden izmed glavnih razlogov inflacije. In daje pravi: »Siabo gospodarstvo in razpisanje javnih denarjev so povsod spremeni pojav socializacije. In nadaljuje: »Manjkajo vsi znaki, ki bi mogli potrjevati domnevo, da je podraževanje, ki je bilo izvršeno v zadnjih letih, kjer koli povečalo donosnost gospodarstva. Nasprotno so pa mere socializacije v mnogih primerih privedle do ovir in mo- v proizvodnji, ki se ne dajo prezreti, in do upadanja donosov ter slednjic do usodnih finančnih izgub.

Gabrowski ne veruje v »čar statistike«, kateremu je zapadlo naš stoletje; on, vodeči sindikalist, je spoznal in ugotovil, da vsako rigirano gospodarstvo vodi do ukrepov, ki si nasprotujejo in se medsebojno križajo ali pa celo izključujejo. Naučil se je sovražiti »dirigizem« in meni, da ima dirigizem za posledico le npravo padanje človeka. Črna borza in korupcija spadata, kakor pravi, med neizbežne spremene pojave dirigiranega gospodarstva: »Propalje najdemo v vsakem gospodarskem sestavu, ali dirigizem pokvari tudi poštenega človeka. Nasproti državi, ki svojega državljanu pesti z zapovedmi in prepovedmi ter ga zapiše s formulirji in sličnimi ukrepi, se končno tudi najboljši in najbolj pošteni morajo postaviti v bran. Vedno redkeje se dogaja, da se svobodni človek ravna po pravih in se vedno bolj postavlja na stališče, naj oblast, ki ga klesti z davki in predpisi, sama skrbi za izvajanje istih. In na tako duševno nastrojenje drsi in se pogrezne demokracija, hkratu se pa porajajo težnje po diktaturi. Po vsem tem prihaja Gabrowski do zaključka, da se tudi delavec v socializiranih obratih v veliko večji meri mora podrediti zapovedim voditeljev kot v svobodnem gospodarstvu.

»Birokracija?« vprašuje sindikalist Gabrowski in odgovarja: »Birokracija je samo ob sebi razumljiva in neizbežna posledica dirigiranih gospodarskih sestav.« Opozarja nato, da so vse one zemlje, ki so po končani vojni prešle na svobodno gospodarstvo, prav kmalu prebredele težave, ki so nastale

po vojni vihr, tudi tedaj, ako so, kakor na primer Belgija, po vojni bile hudo prizadete, da pa druge dežele, ki so takoj po vojni uvedle dirigirano gospodarstvo in izvedle obsežne socializacije, še danes gospodarsko trpijo, v kolikor svojega gospodarstva sploh niso uničile.

Zato prihaja do zaključka, ki je tembolj prepričljiv, ker prihaja od znanega sindikalista: »Ničde, ki mu oblast ali partija sami nista namen, danes ne more staviti na karkoli.

VABLJENI STARSJI GOJENCEV!

to podraževanja ali kolektivizacije. Raje se bo odločil za organične rešitve, ki stremijo za socialnim in gospodarskim napredkom in se dajo uresničiti s svobodnimi storitvami in smiselnim sodelovanjem enakopravnih členov družbe, v duhu prejšnjih socialistov, ki so stremeli za svobodo in ne za državno oblastjo, ki jim je pred očmi lebdela človek in ne planske številke.

Strahovi v tržaškem mestnem svetu

Okrožnica pravnega oddelka ZVU od 19. junija 1951 št. 2423-AMG-FTT-DC-30-A o neodvisnosti tržaških sodišč od Italije je dala povod svetniku MSI dr. Morelliju, da je interpeliral župana in predlagal, naj bi občinski odbor z županom razveljal bolj odločno stališče proti takim okrožnicam ZVU, ki žalijo čut italijanstva tržaških sodišč. V mestnem svetu je že bila dolga debata o tržaškem pravosodstvu, med katero je dr. Agneletto dokumentarno dokazal, da je tržaško sodstvo popolnoma neodvisno od Italije in italijanskih sodnih oblastev.

Z novo okrožnico ZVU samo potrjuje svoje stališče o neodvisnosti tržaškega pravosodstva. Ali kljub pravni utemeljenosti stališča ZVU je župan Bartoli odgovoril na Morellijevo interpelacijo, da bo občinski odbor okrožnico preučil in proti njej protestiral.

Tudi zadnji članek dopisnika francoskega lista *«Le Monde»* je aržburil iredentiste v mestnem svetu in nek svetovalec večine je pozval župana, naj varuje tržaške »svetlinje« pred napadi mednarodnega časopisja, ki si drzne pisati in poročati o Trstu drugače, kot to žele italijanski iredentisti.

Tržaški iredentistični svetniki bi radi glede vesti, ki zadevajo Svobodno tržaško ozemlje, uvedli cenzuro nad vsem internacionalnim časopisjem, se pa očitno ne zavedajo, kako klavno in kratkovidno je to njihovo početje! Tudi jih ni prav nič sram, da so prav oni tisti, ki so slovenskim občinskim svetnikom prepovedali v mestnem svetu govoriti slovensko, in da med tržaškimi občinskimi uradniki ni niti enega Slovenca. Taka je njihova »pravica in demokracija«, po naši sodbi je pa njihovo početje le bedasto slepi fašizem. In ti ljudje si še domišljajo, da se bo Italija kdaj vrnila v Trst? Sovinsti in fašisti ne bodo več zavladali nad nami!

Akademija slovenskega učiteljskega v Trstu

Slovensko učiteljske v Trstu je priredilo v nedeljo dne 24. t. m. ob 18. uri popoldne v dvorani Ljudskega doma uspešno akademijo, ki je bila obenem zaključna in jubilejna šolska prireditev.

Ravnatelj prof. Kacin je to tudi poudaril v svojem govoru pozdravnem nagovoru, v katerem je opozoril prisotne, da zaključuje Slovensko učiteljske v Trstu letos četrto leto svojega obstoja. Po nagovoru, ki ga je mel med prvimi in drugim delom sporeda, je g. ravnatelj razdelil najboljšim dijakom in dijakinjam knjižna darila, s čimer je tudi začel učiteljske obnovo hvalovredno navado, ki je od nekdaj vladala na naših učnih zavodih. Darilo in odobravanje prisotnih, ki je spremljalo nastop vsakega izmed sedemnajstih obdaruancev, bo nedvomno vzpodbudno vplivalo na dijaško delo.

Spored akademije je bil izredno pester in živahen. Dve uri sta mi-

nili kot bi trenil. Prav dobro se je izkazal močan pevski zbor pod vodstvom pevovodje pred. g. Fileja. Posrečeno je bila izbira posebno uvodna recitacija, Zupančičeva »Naša beseda«, ki je bila tudi prav dobro prednašana. Pri klavirskih točkah so pokazali učenci prof. Mirce Saneinove solidno znanje in dober napredek. Dobro sestavljen in mladini primerne so bile rajalne in proste vaje, ki sta jih pripravila prof. Suhadolc-Simoniti Krasulja in prof. Lenassi Viljem. Dijaška igralska skupina je v drugem delu sporeda nastopila z živahno Nušičevo enodejanko »A-l-f-a-b-e-t-a«. K umetniški plati prireditve se vrnemo prihodnje.

Prireditve slovenskega učiteljske je dosegla popoln uspeh in bo nedvomno ostala naša letošnja najboljša šolska zaključna prireditev. Ob njej smo z veseljem ugotavljali rast naših šol in obetajoč razvoj našega naraščanja.

Prvi sadovi prisega v Philadelphiji

Zastopniki zasužnjenih narodov ustanavljajo delovne skupnosti

»Izjava o ciljih in osvobodilnih načelih narodov srednje in vzhodne Evrope«, ki so jo dne 11. februarja 1951 slovesno prebrali in podpisali zastopniki vseh od komunizma zasužnjenih narodov v Evropi v prisotnosti visokih odličnikov ameriškega javnega življenja, zbranih pod zastavo ameriškega Narodnega odbora za svobodno Evropo, ni bila seme vrženo na skalnata tla. Vzbulila je med zasužnjenimi narodi nove upe, prinesla jim je nove tolažbe, okrepila je njihovo odprano voljo in jih tako pripravila, da bodo z vero v nevenljive vzore svobode pomagali pri zrušenju komunističnih diktatur in pri obnovi iz razvalin, ki so jih vojske, revolucije in tiranije nagomilile povsod. V svobodnem svetu je tak dogodek dvignil pogum voditeljev, ki so se iz zasužnjenih dežel mogli rešiti, da nadaljujejo borbo za osvoboditev svojih narodov. Resolucija je tudi poglavitna čut odgovornosti in ostro pokazala, da sta medsebojna povezanost in skupno delovanje prvi pogoj za uspeh.

Razumljivo je, da v trenutnih okoliščinah, ko se polagajo šele temelji za osvobodilno borbo, ko je

tako rekoč nemogoče slišati glas zasužnjenih domovin, in ko zahodne velesile same šele tipajoče iščejo primerne oblike za novo Evropo po osvoboditvi, še niso dani vsi pogoji za popoln skupen, k istemu cilju usmerjen organizirani odpor. Vendar pa je razveseljivo ugotoviti, da so se začela prva večja, obsežnejša zbiranja v organizirane skupnosti, ki si dajejo nalogo, da bi skušale philadelphijsko izjavo čimprej in čimbolj uspešno uresničiti ter zahodnim velesilam nuditi konkretno pomoč pri delu za osvoboditev zasužnjenih narodov in pri pripravi novih političnih oblik bodočega življenja v svobodi.

Tako smo imeli sredi aprila 1951 kar dve manifestaciji v Washingtonu, ki sta obe v neki meri poskus za izvajanje Izjave o osvoboditvi. Prva takšna prireditev je bil ustanovni občni zbor Srednje in vzhodno-evropskega odbora dne 15. aprila 1951. Zbrali so se zastopniki demokratiških političnih strank in gibanj, ki so imele svoja močna ljudska zastopstva v deželah srednje in vzhodne Evrope vse dotle, dokler nista nacizem in komunizem uničila svobodnega življenja.

Druga prireditev te vrste je bila

dne 19. aprila 1951, ko so se sešli demokratiški javni delavci srednje in vzhodne Evrope, da bi skupno razpravljali o svojih nalogah.

V naslednjem bomo dali kratko poročilo o obeh teh sestankih.

Odbor za srednjo in vzhodno Evropo

Dne 15. aprila je bil v Washingtonu ustanovni občni zbor, ki je izvolil Odbor za srednjo in vzhodno Evropo. Ta občni zbor je sklical pripravljani odbor, ki mu je načeloval bivši madžarski ministrski predsednik Ferenc Nagy, načelnik stranke malih kmetov na Madžarskem.

Kakor je razvidno iz poročil, se je pripravljani odbor prizadeval, da bi združil k skupnemu delu zastopnike kmetijskih strank, krščansko demokratiških, socialističnih in liberalnih strank ter zastopnike demokratiških narodnih odborov, ki delujejo za osvoboditev posameznih dežel in narodov za železno zaveso. To prizadevanje se je v precejšnji meri posrečilo. Na občnem zboru so bili zastopniki Mednarodne kmetijske zveze, v kateri sta včlanjeni tudi Hrvatska seljaška stranka in Srbska zemljoradniška stranka, Zveze krščansko demokratiških strank srednje Evrope, v kateri je včlanjena Slovenska ljudska stranka ter zastopniki socialističnih in raznih liberalno demokratiških strank iz tega dela Evrope.

† Marij Sedmak

Minulo nedeljo 24. junija je zaradi težke srčne bolezni za vedno zatisnil oči komaj 47-letni član in podpredsednik križke podružnice Slovenske demokratske zveze g. Marij Sedmak.

Pokojni se je izučil za sodarja; ker pa je bil iz stare ribiške družine, se je raje ukvarjal z ribištvom. Bil je mož poštenjak in ni se bal pokazati svojega demokratičnega prepričanja pred svojimi nasprotniki. Pri zadnjih volitvah je bil tudi naš kandidat. Kruta smrt ga je prežgodaj iztrgala iz kroga svoje družine, kateri je bil dober oče in vzgojitelj. Zapuščila vdova s tremi otroki. Tudi med našimi ribiči je veljal za dobrega svetovaleca in za priznanega mojstra v ribiški stroki.

Pogreb, ki je bil 26. junija, je z izredno številnimi pogrebi dokazal pokojnikovo priljubljenost. Pogreba so se udeležili tudi zastopniki glavnega odbora SDZ iz Trsta, okrožnega odbora SDZ iz Nabržine in uredništva »Demokracije«. Na grobu se je od pokojnika poslovil v imenu SDZ domačin g. Kristjan Tence.

Naj bo pok. M. Sedmaku lahka domača zemlja!

Za železno zaveso

Od časa do časa pronikne v ostali svet nekaj vesti o tem, kaj se godi za železno zaveso. Poslednje vesti poročajo o množičnem izgonu ljudi iz velikih mest, na primer iz Budimpešte in iz Varšave. Na tisoče starčkov, bolnikov in za delo ne sposobnih ljudi izganjajo na deželo ali pa nalagajo na vagine in odvažajo neznanomkam, kar ogabno spominja na Hitlerjevo politiko iztrebljanja nezaželenih človeških množic, obenem pa tudi dokazuje, da železna zavesa ni samo meja sovjetskega imperija ali pa pregrada brez izhoda, ki naj brani ljudem dohod ali izhod s komunističnega področja, ampak tudi zapor, ki naj zakrije zločin, ki ga počenajajo z ljudmi na oni strani.

Nikaka skrivnost ni, da vedno bolj trdno in vedno bolj s silo vključujejo podložniške države v sovjetski sistem. Te države imajo vlade, katere jim je vsilila Moskva, in pod vodstvom teh vlad morajo voditi takšno politiko, kakor jim jo določajo njihovi sovjetski gospodarji. Da bi postale čim bolj učinkovito orodje sovjetske vlade, jih je treba vojaško in politično čimbolj prilagoditi sovjetskemu sistemu. V zadnjih letih so organi-

August Bucik razstavlja

Pretekli teden se je predstavil tržaški publiki slovenski slikar August Bucik, dobro poznan ljubljanskemu občinstvu, kateremu je zapustil mnogo odličnih portretov.

Z impresionistične šole je prešel Bucik v postimpresionizem, kar kažejo vsa njegova dela. Bil je med prvimi, ki je razstavljal z impresionisti v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani. Studijska leta je preživel na Dunaju in Monakovem. Mnogo let je prebil na potovanjih po Evropi in izven Evrope. Vsa dela kažejo, da je ostal zvest impresionističnim tendencam.

Med štirinajstimi monotipijami najbolj izstopajo pokrajine z oljkami. Na vsaki sliki je pa opaziti njegov duševni odnos do pokrajin, ki so vse oblite od sonca. Od portretov živo izstopa lik pesnika Simona Gregorčiča, ki je podan s toliko silo, da je čutili v starem millem obrazu in kretnjah rok veliko ljubezen do domače grude in naroda.

Dva portreta v pastelu kažeja

Uspeh rojaka v Kanadi

Sporočeno nam je bilo, da je naš slovenski rojak Božo Kramolc diplomiral na kanadskem »Ontario College of Arts«. Naš rojak, ki je s tem dobil akademski naslov v umetnosti, kar je vsekakor prvi primer med kanadskimi Slovenci, je omenjeno šolo končal z odličnim uspehom, o čemur so poročali tudi razni kanadski časopisi.

Possebna steklenica

Westinghouse Corporation je izdelala »super vacuum bottle«, to je posebno steklenico s pnevmatično praznino, ki lahko konservira tudi najmlajše tekočino za 15-krat daljši čas kot dosedanje podobne posode. Tako n. pr. obdrži steklenica »super vacuum« skozi 100 dni okoli 25 litrov tekočega olja pri temperaturi, ki je le par stopinj nad ničlo.

velikega mojstra v pastelni tehniki. Posebno dekliski portret izdaja dovršeno risbo, ljubkost kretnje in obraza ter popolno harmonsko uobranost barv. Čeprav so njegovi portreti podani realistično, so vendar izraz njegove močne osebnosti in umetniškega upodabljanja. Nedvomno spada Bucik med najboljše slovenske portretiste.

Tone MIHELIC

Sonce postaja toplejše

Sončna toplota, ki prihaja na zemljo, se je v zadnjih dvajsetih letih povečala za 0,0025 odstotka; ta povečanje so zaznali instrumenti astrofizikalnega laboratorija, ki ga ima Smithsonianov zavod iz Washingtona na vrhu gore Montezuma v Cilu. To povečanje, ki je navidezno neznatno, je vendar tolikšno, da znatno vpliva na zemeljsko podnebje.

Umetne ledvice

Kot poročajo, so v Združenih državah doslej že 167-krat uspešno preizkusili delovanje umetnih ledvic na 118 bolnikih. Prve umetne ledvice so pripravili v Peter Bent Brigham bolnici v Bostonu pred tremi leti. Nadomestne umetne ledvice so zgrajene na čisto mehanični osnovi in so dvakrat večje kot normalne. Umetni organ lahko nadomesti delovanje naravnih ledvic in ga uporablja v primeru, ko je treba bolniku v primeru operacije ledvice odstraniti.

Dostojnost in zakonitost

(Nadaljevanje s 1. strani)

so vsi italijanski šudentisti. To ni prvi primer take vrste. Imeli smo jih že več. Prepričani smo pa, da je zaradi reda in zakonitosti, ki predstavljata povsod na tudi pri nas temelj urejenega življenja, prišel skrajni čas, da se takemu in sličnemu početju tujih uradnih predstavnikov napravi konec enkrat za vselej. Kdor zahteva spoštovanje zakonitosti od drugih, jo mora spoštovati tudi sam.

Obstaja še iz drugih razlogov skrajni čas za to. Približujejo se občinske volitve. Taki obiski iz sedanjih republik služijo zgolj grobim propagandističnim svrham. Ustvarjati se hoče namreč vtis, da imajo resorni ministri italijanske vlade tako rekoč že priznano pravico, da uradujejo v državnih ustanovah na našem ozemlju. Dopusčati tudi videz takega nezakonitega početja, pomeni odkrito podpirati zgolj eno skupino političnih strank v naši coni, in to ono, ki bi hotela porušiti legitimno stanje našega ozemlja.

ZVU je oblast za vse prebivalstvo naše cone. Najmanj, kar se od nje lahko pričakuje in zahteva je, da bo ob bodočih volitvah zavzela objektivno in nepristransko stališče nasproti vsem političnim skupinam.

Taki prizori, kot so se dogajali ob priliki obiska italijanskega ministra Spataro v uradnem poslopu tržaške glavne pošte, bodo pa težko dopuščali ustvaritev tega prepričanja.

Šolska prireditve na Opčinah

Slovenska osnovna šola na Opčinah uprizarji v soboto 30. t. m. ob 20. uri v Prosvetnem domu na Opčinah mladinsko igr v šestih dejanjih s petjem in godbo »Dve Maricki«.

K prireditvi so vjudno vabljeni starši in prijatelji slovenske šole.

vseh naših ozemelj, ki bodo omogočili največje gospodarsko blagostanje in napredovanje ter bodo varovali kulturna izročila in zaklade naših narodov.

To je ogromna naloga. Izpolniti pa jo bomo mogli, če ostanemo trdni in vztrajni, če bomo požrtvovalni delavci za veliki cilj, služabniki naših trpečih narodov, ki jih ljubimo.

Dr. Vladko Maček je v svojem govoru povedal:

»Spoznanje, da odnosov med narodi ni mogoče rešiti s surovo silo, ni novo. Tako reševanje ni nikoli trajno. To spoznanje so posebno krepko naglašali v javnosti po prvi svetovni vojni in v tem spoznanju se je rodila Liga narodov. Na žalost je bila to Liga narodov samo po imenu. Dejansko je to bila liga držav in, še bolj točno, liga poedinih režimov, ne glede na to, ali so ti režimi odgovarjali volji narodov ali pa ne. Da bi opravičevali to stanje in ravnanje, so iznašli krilatice, da ni zakonito nikako vmešavanje v notranje zadeve neodvisne države.

To stališče je nesmiselno. V zabnem življenju sta dom in družina tudi nedotakljivi, vendar vselej, kadar slišimo iz družinskega stanovanja krike po pomoči, moramo priskočiti. To je dolžnost tako zasebnikov kot tudi javne oblasti in treba je vse storiti, da se odvrne nesreča, tudi če je treba raziskovati in urejati razmere za sebnimi hiši in družini.

(Se nadaljuje)

Vesti z Goriškega

Jelinčiču v spomin

Za letošnje volitve smo doživeli nekaj novega: Demokratična fronta Slovencev v Italiji je zavrgla svoje očetovstvo in začela trditi, da ni titovska. Tudi ni nikjer nastopila javno, da bi sprejela odkrit voljni boj z nami. Zato je pa pridno skrbela za nejavne ožje volilne sestanke, kjer so njeni govorniki trdili med drugim, da je OF začetnica osvobodilnega gibanja in borbe. Prijatelji so me na to opozorili in sklenili smo, da odgovorimo v »Demokraciji«, da OF ni začetnica osvobodilnega gibanja in borbe. Zato je DFS poklicala na pomoč Zorka Jelinčiča, ki je v »Primorskem dnevniku« od 8. junija skušal dokazati, da so osvobodilno gibanje in borbo na Primorskem začeli in vodili skozi in skozi samo komunisti kot predhodniki OF. Ne glede na dejstvo, da je Jelinčič že leta 1944 zavrgel svojo nacionalno preteklost in postal vnet zagovornik komunistov, mora sleherni, ki je njegov »Odgovor Sfiligiju« čital, opaziti, da so njegove trditve v protislovju z dejstvi. Nekaj takih bistvenih dejstev moram prikazati še danes, resnici na ljubo, živim in mrtvim borcem proti fašizmu v zadoščenje slovenskemu in hrvatskemu narodu pa v čast.

1) Vse politično, socialno in kulturno gibanje na Primorskem in v Istri okoli »Edinosti« in pod njenim okriljem je bilo strogo nacionalno in nekomunistično. Nihče od voditeljev političnega društva »Edinosti« ni bil in se ni izkazoval za komunisti niti v osrednjem vodstvu niti v podčlenskih organizacijah, tako političnih, socialnih kakor kulturnih (Narodna delavska organizacija).

2) Protifašistično uporniško gibanje na Primorskem in v Istri se je začelo hkrati s pojavom fašizma, ki je bil že od vsega začetka nasilen (požig Narodnih domov v letu 1920); OF pa je bila zamišljena 27. aprila 1941. Gre torej za razliko dobrih dvajset let zgodovine!

3) Razen nekaj elementov tajne teroristične organizacije TIGR, ni bilo nikjer na Primorskem in v Istri komunistov v nacionalnih združenjih, ki bi se kot taka izkazala in kot taka vezala z nacionalnimi krogi in delovanjem. Sicer pa je tajna organizacija TIGR tudi kmalu ugasnila. Na Goriškem praktično ni niti delovala.

4) Gortan, Bidovec, Marušič, Valenčič, Miloš niso bili nikakoli idejni predhodniki OF, ker so bili pripadniki tajne, strogo nacionalno usmerjene uporniške organizacije, ki ni imela nič kaj opraviti s TIGR-om. In Bidovec je bil celo prepričan orjunaš, saj je v svoji celiči v rimskih zaporih in še vsak dan na enournem spreobu prepeval orjunaško himno.

5) Za časa procesa Gortana (1929), Bidovca in prijateljev (1930) TIGR ni deloval, saj ni bil niti več obstojal.

6) Slovenski in italijanski komunisti na Primorskem in v Istri so bili ozko med seboj povezani in so delovali pretežno samo z ustanavljanjem svojih celic, s propagando in organizacijo svoje strani, ke pod laškim vodstvom iz Milana. Vse to do Tomažiča (1940), ki je jasno zanikal vsako nacionalnost svojega delovanja in povedal, da je prav za prav hotel uporabiti skrito orožje proti slovenskim nacionalnim borcem.

7) Fanica Obidova je bila toliko komunistka kolikor nacionalistka. Sicer pa »de mortuis nihil nisi bene«.

Bolje pa bi Jelinčič storil, če bi svoje prvo ženo pustil, naj počiva v miru, in jo raje prikazoval kot žensko, ki je dala svoje življenje na žrtvenik materinstva. Tu je Fanica velika!

8) Jelinčič rad povezuje zakonito kulturno delovanje Zveze prosvetnih društev na Goriškem z ilegalnim delovanjem, ki se je pojavilo na Goriškem potem, ko je fašistična oblast naša kulturna društva razpustila. Toda Jelinčič bi tega za zgodovino in resnico ne smel storiti, ker tako njegovo tolmačenje takratnega našega življenja ne odgovarja točnosti. Zato je treba staviti dr. Bačarja v dobo zakonitega delovanja in ne v drugo dobo.

9) Andrej Manfreda je padel prvič v zapor kot slovenski nacionalist.

SOLSKA PRIREDITEV
Dijaki slovenske strokovne šole v Gorici priredijo v nedeljo 1. julija ob 8. uri zvečer v Solškem domu v ulici Croce pravilno igranje v štirih dejanjih »ZLATA ZVEZDA«
Vsi prav toplo vabljeni!
Igra bo privklat na odr. Poskrbljeno bo še za drugo zabavo.

list in se je šele pozneje v zaporu prelevil v komunisti. Zato ga Jelinčič napak prikazuje kot komunisti iz okvira Zveze prosvetnih društev.

10) Srečko Logar, Majnik in Reje niso bili komunisti. Ni mi znano, ali so se, po Jelinčičevem zgledu, tudi oni sedaj spremenili. Edini, za katerega smo vedeli, da je komunistično usmerjen, je bil Zmago Krašna, ki ga Jelinčič ne imenuje. Čudno...

Atentat na Kogej v Gorici v avgustu l. 1928 in aretacije, ki so mu sledile, so nam odkrile še nekaj mladih komunistov, za katere smo bolj ali manj vedeli, da so levičarsko usmerjeni, a ne, da so le organizirani. Tako brata Hreščak, Z. Bobičevići iz Peči pri Sovodnjah nismo imeli prav nobenih stikov ali povezanosti, kar se tiče socializma. Oče je bil socialist, sina pa slovenska narodnjaka.

11) Zatrjujejo mi, da je Grahor umrl kot nekomunist, ker je spoznal, da komunizem ni za njegove ideale. To mi zatrjujejo tisti, ki v do, kako je umrl!

12) Dijaki kongres v Cvetrežu pri Kalu nad Kanalom leta 1928 je bil kongres nacionalističnih dijakov in ne komunističnih.

13) S komunisti, kot n. pr. z Vilharjem, Ušajem, Vodopivcem, ni bilo nikoli nobenih odkritih stikov in tudi ne politično določenih: Jelinčiča je o teh komunistih le toliko zanimalo, da bi vedel, kaj delajo in nameravajo. Sicer so oni, zlasti Vodopivec, odbijali stike z nami. O kakih povezavi ni bilo nikoli niti govora.

14) Jelinčič je zagovarjal obstoj velikih in močnih samostojnih kmetij in tudi samostojnih vaških in drugih trgovcev, ker je trdil, da predstavljajo take kmetije in take trgovine našo večjo gospodarsko moč in silo v borbi za ohranitev Slovencev.

Italijani v New Yorku so doma kakor v Rimu!

Na zadnji seji občinskega sveta je po razpravi o raznih administrativnih sklepih, na katere so pristali tudi vsi slovenski svetovalci, prišlo na dnevni red preimenovalje nekaterih goriških ulic. Svetnik Pavlin je k temu preimenovanju podal svoje utemeljene pismile. Ali komisija za preimenovanje je v teku razprav dokazala svojo staro pristranost s tem, da se pri preimenovanju štandredskih ulic ni obrnila niti poizvedovala za mnenje krajevnega občinskega svetnika Makuca, akoravno so istega poslali v mestni svet ravno slovenski štandredski volivci. Način poslovanja raznih komisij občinskega sveta in tudi siceršnjih organov goriške občine slej ko prej nikakor ni usmerjen v pravico pomirjenja in demokratizacije življenja v mestu!

V razpravo o preimenovanju mestnih ulic je s tehtnimi argumenti posegel tudi občinski svetnik Rudi Bratuž, ki je občinski svet opozoril na širokogrudno postopanje newyorškega občinskega sveta, ki je v vseh predelih tega orjaškega mesta, kjer koli prebivajo tudi Italijani, dal postaviti dvojezične tablice z imeni ulic, navodila za vozače, pešce itd., tako da se tamošnje italijansko prebivalstvo v New Yorku počuti doma kakor v Rimu.

Pozval je zato občinske svetovalce, naj tudi našemu slovenskemu avtohtonemu življu v štandredžu prožijo dokaz, da goriška mestna občina spoštuje njihov jezik in dom s tem, da jim uvede dvojezične napise, ako jim pa tega ne bi hotela priznati, naj pa vsaj dovolijo, da si sami preimenujejo ulice.

Način pa kakor je na Bratuževa izvajanja reagiral svetnik prof. Digianantonio, ki se je z vsjo vehemenco uprl upravičenim željam Slovencev, dokazuje le, da goriški občinski svet ne razume borbe, ki se danes vrši po celem svetu za svobodo in pravice narodov do življenja in mirnega sožitja!

Sovodnje

V nedeljo 24. t. m. je bila pri nas prva seja novozvoljenega občinskega sveta. Najprej so bili pregledani izidi volitev, kar se tiče upravičenosti izvolitve posameznih kandidatov. Ugojčilo se je, da so razni izvoljeni na listi DFS ožji sorodniki, ki po zakonu ne smejo hkrati sedeti v občinskem svetu. Zato je DFS izgubila dva svetovalca in na njihovo mesto sta prišla dva naša, to je gg. Ceudek Alojz iz Peči in Caudek Roman iz Sovodnj. Tako imamo mi sedaj pet

15) Jelinčič je stalno predaval samo o Vebrovem racionalizmu in je bil daleč od tega, da bi sploh dovolil le kaj misliti o kakih povezavi s komunisti in s komunizmom sploh.

16) Jelinčič ni znal in ne zna ločiti socializma od komunizma, zato ni poklican, da bi sodil o mojem socialnem mišljenju in prepričanju.

17) Že kot srednješolski dijak sem v Brdih od leta 1920 dalje s pomočjo drugih dijakov in kmetov prirejal kulturne predstave, ko za Jelinčiča še vedel nisem. Zaradi tega mojega vztrajnega delovanja sta me prav Jelinčič in Albert Rejec že od začetka 1926 povabila in sprejela v osrednje vodstvo Zveze prosvetnih društev v Gorici.

18) Jelinčič je bil vseskozi vnet jugoslovanski nacionalist in je komunizem zavračal že vnaprej kot protinacionalno in protislovensko ideologijo. Jelinčič je mene in nekoga drugega poslal večkrat na sestanke mladih dijakov s prošnjo, naj pobijamo komunistični duh, ki ga je nekdo hotel med nje.

19) Kot jugoslovanski nacionalist je Jelinčič navdušeno pozdravljaj celotno jugoslovansko monarhistično diktaturo.

20) In še 1943, leta v Barju in v južni Italiji vse do spomladi l. 1944 je bil Jelinčič prepričan zagovornik nacionalizma in jugoslovanske kraljeve vojske, za katero je delal vneto propagando, dokler ni čez noč prešel v komunistični tabor in odrezal dolgo brado. To lahko potrdi nešteto Slovencev, ki so bili z Jelinčičem v Barju in po drugih krajih južne Italije.

21) Od Jelinčiča ne zahtevam zase prav nobenega spravevala. On se je svoji nacionalni veri izneveril, zato ne more soditi o tistih, ki smo ji ostali zvesti. Se najmanj pa more on soditi o našem socialnem mišljenju in delovanju.

dr. Avgust SFILIGIJO

svetovalcev. Za župana je bil izvoljen najmlajši od svetovalcev DFS, in sicer g. Jožef Češcut.

Kako smo dobili svojega zastopnika v pokrajinski svet.

Kakor je znano, določa zakon za goriški pokrajinski svet 24 svetovalcev. Izvolili so se pa tako-le: pokrajina je bila razdeljena v 16 volilnih okrožij, ki so izvolila vsaka po enega zastopnika, in sicer tistega, ki je dobil relativno večino veljavnih oddanih glasov. Na ta način je bilo v petih okrožjih občine Gorica izvoljenih 5 demokristjanov, ki so skupaj dobili 11.512 glasov; v treh okrožjih občine Trzin so bili zopet izvoljeni trije demokristjani, ki so skupaj dobili 6.358 glasov; v gradiščanskem okrožju se je zgodilo isto in je demokristjanski kandidat dobil 2.202

Športna senzacija v NABREŽINI v nedeljo 1. VII. ob 18.30

Res ni polja, na katerem se ne bi udeleževalo Slovensko dobrodelno društvo in ne bi skrbelo za zabavo nas vseh in istočasno za korist najpotrebnejših. Nismo pa mislili, da bi mobilizirali tudi športnike, in še kake športnike! Vseposvošč se sliši, da najmlajša generacija je vse preveč »plehka« in »mlačna«, zato je SDD poskrbelo, da mobilizira vse tiste moči, ki bodo res lahko nudile senzacijo na nabrežinskem igrišču.

V nedeljo 1. julija ob 18.30 se začne torej tekma, ki bo ostala v spominu prisotnih za dolgo dobo: obe moštvi, samec in oženjenih, so se pridno pripravili na ta mejdan. Tokrat ne bo šlo za enostavni dve pikli, ampak za dosti več! Z ene strani bodo igrali samci — in eventuelno zaigrali — svoje šanse pri naših lepih punčkah, z druge strani pa bodo oženjeni vrgli v borbo svojo zadnjo truhico energije, da si bodo mogli priboriti še preostale »pravice« pri neznemnem spolu ali pa da bodo vsaj s picčo zmago zamašili usta svojim bolj-šim polovicam...

Ni treba dosti besed: ogledimo si

glasova: tako v Gradežu, kjer je dobil 2.588 glasov; v Zagraju-Romansu, kjer je dobil 2.556 glasov; v Kaprivi, kjer je dobil 2.367 glasov in končno v Krmini, kjer je dobil 2.498 glasov.

Komunisti pa so zmagali v treh okrožjih, in sicer v Ronkih, Skočjanu-Starancu in Poljanu-Sredpolju, kjer so dobili 2.658 odnosno 2.657 in 2.346 glasov. Vsi ti glasovi se niso šteli več pri razdelitvi ostalih osem mest v pokrajinski svet.

Ostalo pa je še 38.723 glasov približno. In sicer od demokristjanov 5.734, od komunistov 14.240, od MSI 6.946, od socialistov 6.561, od DFS 2.775 in od SDZ 2.467. To skupno število 38.723 je bilo treba deliti z 8, da smo dobili količnik, ki je znašal 4.840 glasov približno. Na ta način so dobili demokristjani še enega zastopnika in jim je ostalo še 854 glasov; komunisti so dobili še dva zastopnika in jim je ostalo še 4.480 glasov; MSI je dobil enega zastopnika in mu je ostalo še 2.066 glasov; socialisti so dobili enega zastopnika in jim je ostalo še 1.681 glasov; DFS ni dobila nobenega zastopnika in ji je ostalo 2.775 glasov; SDZ ni dobila nobenega zastopnika in ji je ostalo 2.467 glasov. Zakon določa sedaj, da se ostala mesta v pokrajinski svet dodelijo tistim skupinam, ki imajo najvišji ostanek glasov. In te so bile: komunistična, DFS in SDZ, ki so v resnici dobile vsaka svojega zastopnika.

Ta količnik je morda za kako desetico in ednico zgrešen, ker nima še prav točnega števila glasov, toda v bistvu je račun točen, kar se tiče razdelitve mest v pokrajinski svet.

Vprašanje učbenikov za osnovne šole

V sredo 20. t. m. sta didaktična ravnanja osnovnih šol s slovenskim učnim jezikom sklicala konferenco vseh učiteljev teh šol, ki je bila v Gorici v ulici Croce. Didaktični ravnatelj g. Lebari je povedal, da je »Lega Nazionale« ponudila slovenskim šolam brezplačno neko svojo italijansko knjigo, ki je prvotno bila namenjena za Svobodno tržaško ozemlje, a je Zvezniška vojaška uprava v Trstu ni odobrila in dovolila. To knjigo je ravnatelj g. Lebari sedaj predlagal, naj bi jo učitelji sprejeli za naše šole. Vztrajal je in ponavljal, da on ne sprejme odgovornosti, če učitelji knjigo zavrnejo. Toda učitelji so enoglasno odbili to knjigo, predvsem ker jim nihče ni predhodno pokazal njene vsebine. Ker pa gre za knjigo »Lega Nazionale«, ki jo je že ZVU za STO odbila, je bilo vsakomur jasno, da mora biti vsebina sumljiva in nevshečna. Učitelji so možato izjavili, da odgovornost sprejmejo sami, če se g. ravnatelj Lebari boji tistih, ki knjigo vsiljujejo. In so sklenili, da vzamejo za italijansko že poznano in dobro prikladno knjigo »Mamma«.

Na tem sestanku učiteljev je g. ravnatelj Lebari sprožil tudi zadevo slovenskih učbenikov in povedal, da bodo sestavljeni v slovenskem duhu. Pri tem pa je pripom-

nil, da naj se politične stranke v zadevo slovenskih učbenikov ne vmešavajo.

Zadeva stoji takole. Osnovne šole s slovenskim učnim jezikom imajo sedaj učbenike, ki jih je izdala Zvezniška vojaška uprava in ki veljajo za STO. Ti učbeniki pa so trn v peti nekaterim italijanskim voditeljem osnovnih šol s slovenskim učnim jezikom. To pa zato, ker so preveč slovenski, čeravno samo kulturni in nepolitični.

G. Sambo, italijanski predstavnik sindikata slovenskih učiteljev, hoče na vsak način te dotedanje učbenike odpraviti, čeravno ne pozna niti besedice slovensčine, in jih nadomestiti z novimi, za katere naj bi se potoeval sindikat slovenskih učiteljev, ker jih vlada noče izdati. Toda sindikat ni prav gotovo pristojen za obravnavanje te zadeve.

Vemo, da bi ljudje kot g. Sambo in drugi Slovincem nenaklonjeni voditelji naših šol radi nudili naši deci take učbenike, ki bi opevali tudi gotova razdobja neresnične italijanske zgodovine in ničesar ali

pa samo kako malenkost od veličine slovenskega naroda. Toda ti gospodje niso poklicani za to, da bodo delili naši deci tisto kulturo, ki prija njihovem političnemu nazoru.

Vlada naj izda šolski zakon, ki naj določi tudi zadevo učnih predmetov. Ta zakon upravičeno terjajo naše politične organizacije, ker nam pritiče po določilih mirovne pogodbe, italijanske ustave in mednarodnih dogovorih.

Tega g. ravnatelj Lebari ne bo mogel nikoli prepovedati, saj gre za ohranitev slovenske duše našim otrokom! Nismo za to, da se vzgajajo v duhu sovražstva do Italije in italijanskega naroda, hkrati pa ne maramo niti, da postanejo navadni »bastardie«, ki bodo zaničevali svoje starše s psovskimi »ščavci«.

Politične organizacije so vendar za to poklicane, da ščitijo koristi in čast svojega naroda!

Odgovorni urednik: dr. Janko Jež
Tiska: »KARNA« ADRIA, d. d. v Trstu

Hlače in letne obleke

iz mako bombaža in volnene fresko

v bogati izbiri - po najnižjih cenah

MAGAZZINI DEL CORSO

TRST, Corso I - Borzni trg (Piazza della Borsa)

AUTOGAS v vsako hišo!

KONCESIONARJI za Trst, Tržič in Gorico

Bratje ROSSONI

Corso Garibaldi 8 - Via Cunicoli 13

RAZDELJEVALCI Contrada del Corso 9 (Galleria Protti)

AUTOGAS je najboljša izpolnitev tekočih plinov

VABILO

Vabimo Vas, da si ogledate na novo odprto trgovino znane tordke

KERŽE

v soboto dne 30. junija t.l. ob 20. uri Razstavljeni bodo predmeti, ki jih dnevno potrebujete v Vašem gospodinjstvu. Predosem pa boste našli bogato izbiro koristnih daril za osako priliko in okus

Obiščite nas!

KERŽE D. Trst, Trg Sv. Ivana I - Tel. 50-19
PIAZZA SAN GIOVANNI I - TEL. 50-19

Obiščite gostilno „PRI FIGOVCU“
V TRSTU, ULICA C. GHEGA 3

Tam dobite pristna istrska in briška vina ter vedno sveže ribe. Cene ugodne! Postrežba solidna!